

Euroopa Komisjon

**2006. aasta
konkurentsipoliitika
aruanne**

2006

2006. AASTA KONKURENTSIPOLIITIKA ARUANNE

Euroopa Komisjon

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate Internetist Europa serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2007

ISBN 978-92-79-06489-0

© Euroopa ühendused, 2007

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PAPERILE

NEELIE KROESI EESSÕNA

Konkurentsipoliitika eest vastutav komisjoni liige

Viimase viiekümne aasta kogemused Euroopa integreerimisel näitavad, et aus ja moonutamata konkurents ühisturul toob jõukuse, tarbija valikuvabaduse ja jätkusuutliku tööhõive näol kasu kõigile.

„Vaba konkurents” ei ole omaette lõppeesmärk, vaid vahend selle saavutamiseks. Püüdlеме turgude parema toimimise poole seetõttu, et konkurentsivõimelised turud pakuvad kodanikele paremaid kaupu ja teenuseid paremate hindadega. Konkurentsivõimelised turud pakuvad ettevõtjatele paremaid tingimusi uuendusteks ja laienemiseks ning see läbi kogu Euroopa jõukuse suurendamiseks. Suurem jõukus annab valitsuste kasutada rohkem raha, et säilitada meie ühiskonna struktuur ning kindlustada tulevastele põlvetele sotsiaalne õiglus ja kvaliteetne keskkond.

Kui ettevõtjad määravad kindlaks hinnad näiteks õlle- või liftiturgudel, maksavad tarbijad kõrgemat hinda ja kannatab kogu majandus. Kui ettevõtjad kuritarvitavad oma juhtpositsiooni, ei elimineeri nad mitte ainult oma konkurendid, vaid ka tõkestavad uuendusi, kuna teised ettevõtjad ei suuda hoolimata oma toodete headusest nendega kasumi poolest võistelda. Tarbijate kasu silmas pidades on seetõttu Euroopa kartellidevastastes eeskirjades sätestatud sellise käitumise ebaseaduslikkus.

Euroopa ettevõtjad peavad mastaabisäästu ja mitmekesistamise kaudu olema suutelised kasutama ära avatud siseturgu. Kui tarbijaid konkurentsi vähendamisega ei kahjustata, lubavad ettevõtjate ühinemist käsitlevad eeskirjad Euroopa turuliidritel kasumit suurendades kasvada üleilmse tasandi ettevõtjateks.

Nõuetekohaselt tasakaalustatud riigiabi andmise kord väldib riigi tarbetut sekkumist, mis võib konkurentsi sisuliselt moonutada ja aitab liikmesriikidel üha enam tegeleda toetuste andmisega seal, kus see on kõige tõhusam tegelike puudujääkide korvamisel üldsuse huvides ja annab maksumaksja raha eest reaalse lisaväärtuse.

Euroopa konkurentsieeskirjade aluseks olevad põhimõtted ja eemärgid, samuti nende tõhusa täitmise vajadus on täna asjakohasemad kui kunagi varem. Kuid loomulikult muutub ja areneb aja jooksul keskkond, milles konkurentsipoliitika toimib. Euroopa ettevõtjad, töövõtjad ja tarbijad on üha enam osaks üleilmsest majandusest ning nad peavad sellega kohanema, et saada osa üleilmastumise pakutavast kasust.

Euroopa konkurentsipoliitika eeskirjade ja nende täitmise kaudu tuleb seda protsessi toetada järgmiselt:

- jätkates võrdsete võimaluste säilitamist siseturul, kuna vaba ja aus konkurents kodus lubab Euroopa ettevõtjatel kogemuste põhjal õppida, kuidas panna vastu üleilmse konkurentsi survele;
- kohanedes tänase reaalsusega – 2006. aastal keskenduti riigiabi reformi käigus valdkondadele, milles piiratud abihulgal on suurim lisaväärtus konkurentsi ergutamise ja muutustele kaasa aitamise näol (koolitus, piirkondlik ühtekuuluvus, teadustegevus, areng ja innovatsioon). Samas parandab reform läbipaistvuse ja prognoositavuse, samuti ka bürokraatia vähendamise kaudu Euroopa ärikeskkonda;
- parema ühendatuse kaudu – näiteks ühisturu-, tarbijakaitse- ja kaubanduspoliitika vastastikune seotus konkurentsipoliitikaga ei ole iial olnud tähtsam. Sektoriuuringud ja turujärelevalve on kaks vahendit, mida oleme 2006. aastal kasutanud, et määrata kindlaks vaba konkurentsi tõkked – tuleneagu need siis äritavadest, eeskirjadest või muudest riigimeetmetest. Nimetatud vahendid on osutunud kasulikuks mitmel moel – sillutades teed konkurentsiõiguse juhtumitele, kujundades sektoripõhiseid õigusakte ning kinnistades konkurentsipõhimõtteid ja turuteadmisi Euroopa poliitikakujundamises laiemalt;
- töötades ka väljaspool Euroopa piire – üleilmastumise suurenemine toob kaasa mitme erineva jurisdiktsiooni alla kuuluvaid ühinemisi, konkurentsivastast käitumist ja isegi piiriülest riigiabi. Rahvusvaheline koostöö on kõigi ajakohaste konkurentsiametite jaoks elulise tähtsusega. Euroopa peab jätkama teejuhina igapäevase täitmise tagamise alase koostöö ning kahe- ja mitmepoolsete lepingute kaudu. Me peaksime kasutama ühist kaubanduspoliitikat mitmepoolse riigiabi andmise tugevama korra edendamiseks ka mujal.

Pidades silmas neid väljakutseid, kajastatakse 2006. aasta konkurentsipoliitika aruandes seda, kuidas eelmisel aastal tõhusalt täiustati ja kohaldati kartellidevastaseid, ettevõtjate ühinemist ja riigiabi reguleerivaid eeskirju, mis on Euroopa konkurentsipoliitika peamised vahendid. 2007. aastal jääb kindlasti määravaks uue keskkonnaga kohanemise väljakutse. Euroopa Komisjon jääb seisukoha juurde, mille kohaselt tuleb tagada, et Euroopa konkurentsipoliitika vastaks sellele väljakutsele. Samuti jätkab komisjon avatud ja toimivate turgude tagamist mitte omaette eesmärgina, vaid vahendina, mis aitab Euroopal üleilmastumisest kokkuvõttes võita.

2006. aasta konkurentsipoliitika aruanne

(avaldatud koos Euroopa Liidu
2006. aasta üldaruandega)

KOM(2007) 358 (lõplik)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	9
1. VAHENDID	10
1.1. <i>Monopolivastane võitlus – Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklid 81 ja 82</i>	10
1.1.1. Eeskirjade ja poliitika väljatöötamine	10
1.1.2. Eeskirjade kohaldamine	11
1.2. <i>Ühinemiste kontroll</i>	13
1.2.1. Eeskirjade ja poliitika väljatöötamine	13
1.2.2. Eeskirjade kohaldamine	14
1.3. <i>Riigiabi kontroll</i>	15
1.3.1. Eeskirjade ja poliitika väljatöötamine	15
1.3.2. Eeskirjade kohaldamine	16
2. SEKTORISISENE ARENG	20
2.1. <i>Energeetika</i>	20
2.2. <i>Finantsteenused</i>	21
2.3. <i>Elektrooniline side</i>	23
2.4. <i>Infotehnoloogia</i>	24
2.5. <i>Meedia</i>	25
2.6. <i>Transport</i>	27
2.7. <i>Postiteenused</i>	29
3. EUROOPA KONKURENTSIVÕRGUSTIK JA SISERIIKLIKUD KOHTUD. KOOSTÖÖÜLEVAADE	31
3.1. <i>Üldine ülevaade</i>	31
3.2. <i>Euroopa Liidu konkurentsieskirjade kohaldamine ELi liikmesriikide kohtutes</i>	32
4. RAHVUSVAHELINE TEGEVUS	33
5. INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ	34

SISSEJUHATUS

1. 2006. aastal jätkati konkurentsipoliitikas selliste tingimuste kaitsmist ja loomist, mis võimaldavad turgudel toimida vabas konkurentsivõrre Euroopa tarbijate ning ettevõtete kasuks. See tähendas ühest küljest turuosaliste konkurentsivõrre käitumisest ja teatud turustruktuuridest tingitud turuprobleemide lahendamist ning teisest küljest panustamist kõiki majandussektoreid hõlmavasse majanduspoliitika üldraamistikku, mis soodustab tõhusat konkurentsi.

2. Käesoleva aruande esimeses jaos antakse ülevaade sellest, kuidas jätkati konkurentsipoliitika vahendite, nimelt monopolivõrre võitluse, ühinemiste kontrolli ja riigiabi eeskirjade arendamist ning üldist kohaldamist. Teises jaos tutvustatakse, kuidas neid ja teisi vahendeid valitud prioriteetsetes sektorites kasutati konkurentsipoliitika eesmärkide saavutamiseks. Kolmandas jaos antakse ülevaade koostööst Euroopa konkurentsivõrre ning siseriiklike kohtutega. Neljandas jaos tutvustatakse rahvusvahelist tegevust. Viimas jaos esitatakse institutsioonidevahelise koostöö lühikirjeldus. Rohkem informatsiooni leiate üksikasjalikust komisjoni töödokumentid¹ ning konkurentsi peadirektoraadi veebilehelt².

¹ SEK(2007)0860.

² http://ec.europa.eu/dgs/competition/index_et.html

1. VAHENDID

1.1. *Monopolivastane võitlus – Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklid 81 ja 82*

1.1.1. Eeskirjade ja poliitika väljatöötamine

3. Tõhusate kartellidevastaste meetmete puhul on lisaks kartellide karistamise ja ärahoidmise asjakohastele sanktsioonidele vaja ergutada turuosalisi kartellidest teatama. Komisjon astus olulise sammu kartellide paljastamisel ja nende tegevuse lõpetamisel, võttes vastu **muudetud teatise, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul**³. Mitmes valdkonnas on olukorda parandatud, et anda taotlejatele rohkem suuniseid ja suurendada menetluse läbipaistvust. Kõnealused muudatused peegeldavad 2002. aasta leebema kohtlemise teatise⁴ kohaldamisel enam kui nelja aasta jooksul saadud kogemusi ning on täielikult kooskõlas Euroopa konkurentsivõrgustiku leebema kohtlemise näidisprogrammiga, mis on samuti 2006. aastal vastu võetud. Parandused hõlmavad trahvide eest kaitse saamise ja trahvide vähendamise kriteeriumide ning taotlejate poolt täidetavate tingimuste täpsustamist, ning menetluse muudatuste, nagu näiteks tähise andmise süsteemi kehtestamine, selgitamist.

4. Trahvid on keskse tähtsusega ennetamaks konkurentsieskirjade rikkumist ettevõtjate poolt. Komisjon võttis karistuste ennetava mõju suurendamiseks vastu Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaselt määratavate **trahvide arvutamise meetodit käsitlevad uued suunised**⁵. Uute suuniste kohaselt võetakse iga rikkumises osaleja trahvi põhisumma aluseks rikkumisega seotud toodete aastase müügi protsent asjaomasel territooriumil ja see võib ulatuda kuni 30%ni asjaomaste toodete müügist. Selleks, et täielikult kajastada rikkumise kestust, korrutatakse vastav summa aastate hulga, mil ettevõtja rikkumises osales. Lisaks võib komisjon korduvate rikkujate puhul suurendada trahvi kuni 100% ulatuses – kusjuures iga eelnev rikkumine õigustab trahvi suurendamist – ning lisaks oma eelmistele otsustele võtab komisjon arvesse ka liikmesriikide konkurentsiasutuste otsuseid, milles on kohaldatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikleid 81 ja 82.

5. Eraõiguse kaudu täitmise tagamise lihtsustamine aitab tagada, et EÜ konkurentsioiguse rikkumise tõttu kannatanud pool saab kasutada oma õigust hüvitisele,

³ Komisjoni teatis, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (ELT C 298, 8.12.2006).

⁴ Komisjoni teatis, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT C 45, 19.2.2002).

⁵ Suunised määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT C 210, 1.9.2006).

suurendades sellega rikkumiste ennetamise üldist taset ning täiendades avaliku õiguse kaudu täitmise tagamise meetmeid. **Roheline raamat, mis käsitleb** EÜ asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud **ELi konkurentsieskirjade rikkumisest tekkinud kahjude hüvitamist**⁶, on saanud konkurentsi kahjustamise vastaste seas laialdase huvi osaliseks ning seda on ulatuslikult arutatud Euroopas ja mujal. Avaliku arutelu käigus laekus komisjonile peaaegu 150 ettepanekut valitsustelt, konkurentsiasutustelt, tööstusharude esindajatelt, tarbijaorganisatsioonidelt, juristidelt ja akadeemikutelt. Enamik ettepanekute esitajatest nõustusid sellega, et konkurentsioiguse rikkumise ohvritel on õigus kahjutasule ning et siseriiklik menetluskord peaks soodustama kõnealuse õiguse tõhusat teostamist. Ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tervitas komisjoni algatust oma arvamuses roheline raamatu kohta⁷. Rohelise raamatu järelmeetmena lisas komisjon 2007. aasta õigusloome- ja tööprogrammi konkurentsieskirjade rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise meetmeid käsitleva valge raamatu ettevalmistamise⁸.

6. Konkurentsipõhimõtete edendamist nendest **teavitamise** kaudu jätkati nii komisjonis kui ka väljaspool seda eesmärgiga tagada, et Euroopa Liidu või liikmesriikide õigusaktid, millel on õiguspärased poliitilised eesmärgid, ei kahjustaks konkurentsi. Konkurentsioigusest teavitamisel oli oluline osa eelkõige REACH määrusega⁹ seotud õigusloomeprotsessis. Samuti jätkas komisjon jõupingutusi, et ärgitada liikmesriike vaatama läbi konkurentsi piiramist erialateenuste olulises valdkonnas, olles sellega märkimisväärseks abiks Lissaboni eesmärkide saavutamisel.

1.1.2. Eeskirjade kohaldamine

7. Komisjoni prioriteediks oli jätkuvalt **kartellide** avastamine ja vältimine. Komisjon keskendus oma tegevuses olulistele konkurentsi piiravatele, põhiliselt ülemaailmsetele või üleeuroopalistele kartellidele, mis hõlmavad mitut majandusüksust. Komisjon

⁶ 2005. aasta detsembris komisjoni poolt vastu võetud roheline raamat on kättesaadav aadressil <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/actionsdamages/documents.html>

⁷ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus on kättesaadav aadressil http://eescopinions.eesc.europa.eu/EESCOpinionDocument.aspx?identifiser=ces\int\int306\ces1349-2006_ac.doc&language=ET

⁸ Komisjoni 2007. aasta õigusloome- ja tööprogramm on kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/atwork/programmes/index_en.htm

⁹ Komisjoni ettepanek kemikaalide registreerimise, hindamise, kasutusse lubamise ja piiramise määruse kohta, KOM(2003) 644 lõplik.

võttis vastu **seitse lõplikku otsust**¹⁰, milles määras trahvi 41 ettevõtjale¹¹ kogusummas 1846 miljonit eurot (2005. aastal trahviti 33 ettevõtjat kogusummas 683 miljonit eurot). Vastuvõetud otsustest nähtub hõlmatud sektorite majanduslik tähtsus ja kartellide keskus, seetõttu suurenes märkimisväärselt keskmine trahvimäär ettevõtja kohta.

8. 2006. aasta lõpuks laekus komisjonile kokku 104 trahvide määramata jätmise ja 99 trahvide vähendamise taotlust 2002. aasta leebema kohtlemise teatise alusel. 2006. aastal vastu võetud kartelle käsitlevatest otsustest neli põhines 2002. aasta ja üks 1996. aasta leebema kohtlemise teatisel. Samuti vähendas komisjon kõnealuste juhtumite puhul komisjonile esitatud tõendite alusel oluliselt kümnele ettevõtjale määratud trahvi suurust.

9. Võeti täiendavaid meetmeid, et karistada **turgu valitseva seisundi kuritarvitamist**. Komisjoni tähelepanu keskpunktiks olid võrgutööstused, millel on võtmeroll Euroopa konkurentsivõime ja teadmispõhise majanduse arendamisel Euroopas: komisjon alustas menetlust *Telefónica* suhtes seoses väidetava liiga väikese hulgi- ja jaehindade erinevuse tõttu Hispaania lairibaühenduse Interneti turul¹² ja *Distrigaz*³ suhtes uute tarnijate Belgia gaasiturule tuleku väidetava takistamisega seoses¹³. Samuti sedastas komisjon oma lõplikus otsuses, et *Tomra*, joogipakendite kogumisseadmete tootja, rikkus Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklit 82, kehtestades ainuõiguslike kokkulepete, koguseliste kohustuste ja tagasiulatuvate hinna alandamise skeemide süsteemi, mis takistasid või vähemalt lükkasid edasi teiste joogipakendite kogumisseadmete tootjate turuletulekut¹⁴.

10. Korralik majanduslik hindamine ja keskendumine käitumisele, mis võib kahjustada konkurentsi ning seega tarbijaid, suurendab konkurentsipoliitika tõhusust. Mõttevahetus kõnealuses valdkonnas jätkus pärast avalikku konsulteerimist **arutelu-dokumendi üle, mis käsitleb asutamislepingu artikli 82 rakendamist turuseisundi kuritarvitamise puhul, mis seisneb konkurentide turult väljatõrjumises**. Tähtsamaid

¹⁰ Komisjoni 3. mai 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.620 *vesinikperoksiid ja perboraat (valgenudusained)*; komisjoni 31. mai 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.645 *metakrülaadid (akrüülklaas)*; komisjoni 13. septembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.456 *bituumen Madalmaad*; komisjoni 20. septembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.121 *seadmed (vasest seadmed)*; komisjoni 8. novembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.907 *terastalad (uus otsus)*; komisjoni 29. novembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.638 *sünteeskautšuk (BR/ESBR)*; komisjoni 20. detsembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/39.234 *sulami lisamaks (uus otsus)*.

¹¹ Siin ei võeta arvesse ettevõtjaid, kes on vabastatud trahvist leebema kohtlemise teatise alusel tehud koostöö eest.

¹² Juhtum COMP/38.784 *Telefónica*.

¹³ Juhtum COMP/37.966 *Distrigaz*, vt komisjoni 16. mai 2006 pressiteade MEMO/06/197.

¹⁴ Juhtum COMP/38.113 *Prokent/Tomra*.

ettepanekutes tõstatatud teemasid käsitleti Brüsselis peetud avalikul arutelul, millesse oli kaasatud ligikaudu 350 osalejat Euroopast, Ühendriikidest, Jaapanist ja Koreast.

11. Määruse nr 1/2003 artikliga 9 antakse komisjonile õigus muuta kohustused ettevõtjatele siduvaks, kui kõnealused kohustused on seotud monopolivastastes menetlustes komisjoni tõstatatud küsimuste lahendamisega. **Kohustused** olid jätkuvalt tõhusaks vahendiks konkurentsiprobleemide lahendamisel. 2006. aastal võttis komisjon vastu neli kohustavat otsust¹⁵.

12. 2006. aastal pidi komisjon esmakordselt kasutama õigust määrata vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 24 lõikele 2 **karistusmaksid**, et sundida ettevõtjat järgima otsust, millega teda kohustatakse lõpetama asutamislepingu artikli 81 või 82 rikkumine. Komisjon määras Microsoftile lõpliku karistusmaks summas 280,5 miljonit eurot, sest Microsoft ei olnud täitnud oma teatud kohustusi, mis olid talle pandud 2004. aasta otsusega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 82 rikkumise tõttu.

13. Määruse nr 773/2004 kohaselt vastuväidetele vastamise tähtaja määramisel võetakse arvesse nii vastuse ettevalmistamiseks kuuluvat aega kui ka juhtumi kiireloomulisust. Kõnealuseks tähtjaks määratakse vähemalt neli nädalat alates toimikule juurdepääsu andmisest¹⁶. Reguleeriva raamistiku paremaks kajastamiseks ning konkurentsieeskirjade kiirema täitmise tagamiseks muudab komisjon **vastuväidetele vastamise tähtaja kehtestamise korda**¹⁷. Määrusega nr 773/2004 ettenähtust pikema tähtaja võib määrata, kui seda nõuavad juhtumi asjaolud, eriti keerulistel juhtumitel, mahukate toimikute puhul või kui pühad mõjutavad antud ettevõtte võimalust vastuväidetele vastata.

1.2. Ühinemiste kontroll

1.2.1. Eeskirjade ja poliitika väljatöötamine

14. Paremate suuniste andmiseks ühinemiste kontrolliga seotud pädevuse küsimustes avaldas komisjon ühinemismääruse¹⁸ kohaselt avalikuks konsulteerimiseks **uue konsolideeritud pädevust käsitleva komisjoni teatise ettepaneku**. Kõnealune teatis asendab neli hetkel kehtivat pädevust käsitlevat teatist, mille komisjon võttis vastu 1998.

¹⁵ Komisjoni 22. veebruari 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.381 *De Beers*; komisjoni 22. märtsi 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.173 *Inglismaa kõrgliiga*; komisjoni 12. aprilli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.348 *Repsol CPP*; komisjoni 4. oktoobri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.681 *Cannes'is sõlmitud pikendamiskokulepe*.

¹⁶ Vt juhtum T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke AG* [2004] ECR II-2223, § 65.

¹⁷ Vt XXIII 1993. aasta konkurentsipoliitika aruanne, punkt 207.

¹⁸ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

aastal eelmise ühinemismääruse nr 4064/89¹⁹ kohaselt. Nendeks on i) teatis koondumise mõiste kohta²⁰, ii) teatis täielikult toimivate ühissetvõtete mõiste kohta²¹, iii) teatis asjaomaste ettevõtjate mõiste kohta²² ja iv) teatis käibe arvutamise kohta²³. Seega hõlmab uus teatis ühes dokumendis kõiki pädevuse küsimusi, mis on olulised komisjoni pädevuse sätestamiseks vastavalt ühinemismäärusele (v.a koondumisasjade üleandmine). Teatis võetakse vastu eeldatavasti 2007. aastal.

1.2.2. Eeskirjade kohaldamine

15. Komisjonile 2006. aastal **teatatud ühinemiste arv saavutas rekordilise taseme, tõustes 356ni**, ületades sellega 2000. aastal viimase ühinemiste laine ajal saavutatud eelmise rekordarvu. Kokku võttis komisjon aasta jooksul vastu 352 lõplikku otsust, millest 207 võeti vastu lihtsustatud menetluse korras. I etapis anti 323 tehingule tingimusteta heakskiit ja 13 tehingule anti heakskiit pärast teatavate tingimuste täitmist. II etapi menetluste arv mõnevõrra suurenes, aasta jooksul avati 13 kõnealust juhtumit võrreldes 2005. aasta kümne juhtumiga. Kümme otsust võeti vastu vastavalt artiklile 8, II etapis loobusid teatanud pooled kahest ühinemisest. Ühtegi keelavat otsust ei tehtud.

16. Komisjon omandas edasisi kogemusi ühinemismäärusega 2004. aastal kehtestatud **uue sisulise kontrolli** kohaldamisel. Kaks „koordineerimata” mõju märkimisväärset juhtumit olid *Linde/BOC*²⁴ inter alia heeliumi maailma hulgituru kohta ja *T-Mobile Austria/tele.ring*²⁵ mobiilside teenuste lõpptarbijatele osutamise Austria jaeturu kohta. Komisjon leidis mõlema juhtumi puhul, et ühinemine oleks olulisel määral konkurentsi kahjustanud, kuigi ühinemisel loodud ettevõtjast ei oleks saanud asjaomase turu liidrit. Mõlema juhtumi puhul anti ühinemiseks luba tingimusel, et osapooled kavandavad piisavad parandusmeetmed.

17. Kolmes juhtumis, *Korsnas/AD Cartonboard*²⁶, *Inco/Falconbridge*²⁷ ja *Metso/Aker Kvaerner*²⁸, kaaluti hoolikalt põhjendatud väiteid, mille kohaselt teatatud

¹⁹ Nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määrus (EMÜ) nr 4064/89 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT L 395, 30.12.1989, lk 1). Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1310/97 (EÜT L 180, 9.7.1997, lk 1).

²⁰ EÜT C 66, 2.3.1998, lk 5.

²¹ EÜT C 66, 2.3.1998, lk 1.

²² EÜT C 66, 2.3.1998, lk 14.

²³ EÜT C 66, 2.3.1998, lk 25.

²⁴ Komisjoni 6. juuni 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4141 *Linde/BOC*.

²⁵ Komisjoni 26. aprilli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.3916 *T-Mobile Austria/tele.ring*.

²⁶ Komisjoni 12. mai 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4057 *Korsnas/Assidomän Cartonboard*.

²⁷ Komisjoni 4. juuli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4000 *Inco/Falconbridge*.

²⁸ Komisjoni 12. detsembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4187 *Metso/Aker Kvaerner*.

ühinemised suurendavad tõenäoliselt **tõhusust**. Komisjon hindas kõnealuse tõhususe kasvu mõju ulatust nimetatud tehingute konkurentsimõju üldhinnangule kooskõlas horisontaalühinemiste suunistes²⁹ sätestatud lähenemisega.

1.3. Riigiabi kontroll

1.3.1. Eeskirjade ja poliitika väljatöötamine

18. Märkimisväärselt edu saavutati komisjoni 2005. aastal algatatud riigiabi tegevuskava kohaselt **riigiabi eeskirjade kehtiva raamistiku ajakohastamisel**. Kõnealuse ajakohastamise neli põhimõtet on järgmised: riigiabi vähendamine ja parem suunamine; majandusanalüüsile suurema rõhu asetamine; tõhusamad menetlused, s.h parem rakendamine, parem prognoositavus ja suurem läbipaistvus; ning vastutuse jagamine komisjoni ja liikmesriikide vahel. Konsultatsioonid näitasid selget toetust kõnealustele põhimõtetele ning need olid 2006. aasta arengusuundade keskmeks.

19. Komisjon lihtsustas piirkondliku abi heakskiitmist, võttes vastu **investeeringuteks ette nähtud regionaalabi suhtes kohaldatava grupierandi määruse**³⁰. Liikmesriigid ei pea enam teatama komisjonile investeeringuteks ette nähtud regionaalabi kavadest, kui kõnealused kavad on kooskõlas uute regionaalabi suunistega³¹ ja heakskiidetud regionaalabi kaartidega aastateks 2007–2013. 2006. aastal kiideti heaks 18 liikmesriigi regionaalabi kaardid, milles määrati kindlaks ebasoodsas olukorras abikõlblikud piirkonnad ja heakskiidetud abi maksimaalne osatähtsus neis piirkondades.

20. Lisaks võttis komisjon vastu **uue raamistiku teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta**³². Raamistiku eesmärk on aidata liikmesriike suunata suurem osa nende riigiabi kogueelarvest teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni toetamiseks ning aidata neid majandusanalüüsi põhjal suunata teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat riigiabi parimatesse projektidesse. See peaks vähendama konkurentsi- ja kaubandusmoonutusi ning suurendama riiklike kulutuste tõhusust. Uutest eeskirjadest on selge, et riigiabi tegevuskava raames välja töötatud majanduslikum lähenemisiis on saanud reaalsuseks ning sellest on kujunemas komisjoni riigiabi poliitika nurgakivi.

²⁹ Horisontaalsete ühinemiste hindamise suunistes vastavalt nõukogu määrusele kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle, punktid 76–88 (ELT C 31, 5.2.2004, lk 5).

³⁰ Komisjoni 24. oktoobri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1628/2006, mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist investeeringuteks ette nähtud regionaalabi suhtes (ELT L 302, 1.11.2006, lk 29).

³¹ Detsembris 2005 võttis komisjon vastu uued regionaalabi suunistes aastateks 2007–2013 (ELT C 54, 4.3.2006, lk 13).

³² ELT C 323, 30.12.2006, lk 1.

21. Lisaks sellele võeti vastu **uued riskikapitali suunised**³³, mis võimaldavad liikmesriikidel parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) juurdepääsu rahastamisele. Suunised hõlmavad riskikapitali meetmeid investeerimiseks VKEdesse nende varajases (alg-, käivitus-) ja laienemisetapis. Arvestades VKEde tähtsust majanduskasvu ergutamisel ja püsivate töökohtade loomisel, moodustavad suunised komisjoni konkurentsivõime strateegia³⁴ olulise osa.

22. Komisjon võttis vastu **uue vähese tähtsusega abi määruse**³⁵, tühistades komisjoni eelneva heakskiidu nõude väikeste toetuste puhul. Uue määruse kohaselt ei käsitleta riigiabina abi, mille kogusumma ei ületa kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul 200 000 eurot.

23. Komisjon kavatseb 2007. aastal jätkata riigiabi tegevuskava rakendamist uute keskkonnasuuniste, garantiidena antava riigiabi uute eeskirjade, komisjoni viitemäära käsitleva uue teatise ning ebaseadusliku ja kokkusobimatu abi tagastamist käsitleva teatise vastuvõtmise kaudu.

1.3.2. Eeskirjade kohaldamine

24. **Märkimisväärselt kasvas riigiabi kontrollijate töömaht**, 2006. aastal **registreeriti 921 uut juhtumit** (36% kasv võrreldes eelmise aastaga). Komisjon võttis vastu **710 lõplikku otsust**³⁶, see on 12% kasv võrreldes 2005. aastaga. Enamiku juhtumite puhul kiitis komisjon meetmed heaks, leides, et kontrollitud abi vastas riigiabi eeskirjadele (91% otsustest) või ei olnud riigiabi (4% otsustest). Kui komisjonil oli kahtlusi, kas teatud abimeetmed on kõnealuste eeskirjadega kooskõlas, teostas ta ametliku uurimise. Kõnealuse uurimismenetluse lõpus võttis komisjon vastu kas heakskiitva, tingimusliku või abi puudumise otsuse (3% otsustest) või leidis, et abi ei ole riigiabi eeskirjadega kooskõlas (2% otsustest).

25. **Regionaalabi juhtumid** käsitlesid peamiselt ulatuslikke investeerimisprojekte, mis on hõlmatud 2002. aasta mitut valdkonda hõlmava raamprogrammiga, mis käsitleb regionaalabi andmist ulatuslikele investeerimisprojektidele³⁷. Komisjon kiitis heaks abi

³³ ELT C 194, 18.8.2006, lk 2.

³⁴ Vt teatis „Koostöö majanduskasvu ja töökohtade nimel – Lissaboni strateegia uus algus“, KOM(2005) 24 lõplik, 2.2.2005.

³⁵ Komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist *vähese tähtsusega* abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006).

³⁶ V.a ametliku uurimismenetluse alustamise otsused, otsuste muudatused, ettekirjutused, ettepanekud asjakohaste meetmete võtmiseks.

³⁷ EÜT C 70, 19.3.2002, lk 8.

ühiksa Poola juhtumi puhul, mis käsitlesid *LG Philips LCD Poland Sp. z o.o.*³⁸ poolt lamekraani TV-moodulite tootmisse investeerimist. Lisaks kiitis komisjon heaks abi kahele Saksa investeerimisprojektile päikeseenergia (päikeseelementide abil toodetud energia) valdkonnas, nimelt *First Solar GmbH*³⁹ ja *HighSi GmbH*⁴⁰ ning ühele investee- ringule Korea ettevõtja uude rehvitootmistehasesse Ungaris⁴¹.

26. **Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi** vald- konnas kiideti heaks ulatuslik kava, mis oli seotud Prantsusmaa innovatsiooniametiga⁴², kellele riik määras kahe miljardi euro suuruse eelarve. Kooskõlas uue raamistikuga analüüsiti hoolikalt abi konkurentsimoju mõne lennundussektori juhtumi puhul – *Rolls-Royce'ile*⁴³ ja *Eurocopterile*⁴⁴ antud abi kohta – ja esimese Prantsusmaa innovat- siooniameti teatatud suure projekti puhul nimega *BioHub*⁴⁵.

27. **Riskikapitali meetmete** osas kiitis komisjon heaks *Investbx*⁴⁶, investeerimis- fondi, millega Ühendkuningriigi West Midlandsi piirkonna VKEdede luuakse võimalusi omakapitali suurendamiseks. Itaalia juhtumis⁴⁷ kiideti heaks ka luurekulud, st kulud, mis on seotud innovatiivsete ettevõtjate valimisega, et nendesse riskikapitalifondide kaudu investeerida (nagu nt sõeluuringu kulude, äriplaani nõustamise jms kaudu).

28. Kuigi „saastaja maksab” põhimõte tähendab seda, et saastajaid ei tohiks vabas- tada kohustusest maksta enda jäätmete eest, lubas komisjon mitme juhtumi puhul **keskkonnaabi**. Suur arv heakskiidetud meetmetest tagavad taastuva energia tootmise erinevate abiinstrumentide kaudu, suures osas investeerimis- ja tegevusabi teel maksude vähenemise või fikseeritud ostuhindade kujul⁴⁸. Jäätmekäitluse suhtes jätkab komisjon

³⁸ Juhtum N 245/2006 *LG Philips LCD Poland Sp. z o.o.*, juhtum N 246/2006 *Ohsung [Dong Seo] Display Poland Sp. z o.o.*, juhtum N 247/2006 *Lucky SMT Sp. z o.o.*, juhtum N 248/2006 *Dong Yang Electronics Sp. z o.o.*, juhtum N 249/2006 *Heesung Electronics Poland Sp. z o.o.*, juhtum N 250/2006 *LG Chem Poland Sp. z o.o.*, juhtum N 251/2006 *LG Innotek Poland Sp. z o.o.*, juhtum N 256/2006 *LG Electronics Wroclaw Sp. z o.o.*- kodutehnika, juhtum N 257/2006 *LG Electronics Wroclaw Sp. z o.o.*- telerid.

³⁹ Juhtum N 17/2006 *First Solar GmbH* (ELT C 259, 27.10.2006, lk 13).

⁴⁰ Juhtum N 409/2006 *HighSi GmbH*.

⁴¹ Juhtum N 34/2006 *Hankook Tire Hungary Ltd* (ELT C 232, 27.9.2006, lk 2).

⁴² N 121/2006 *Soutien de l'Agence de l'innovation industrielle en faveur des programmes mobilisateurs pour l'innovation industrielle*.

⁴³ N 193/2006 *Rolls Royce'ile* ja teistele uurimis- ja arendustegevuseks antud ulatuslik abi – keskkonna- säästlik mootor (EFE).

⁴⁴ N 186/2006 *Soutien d'Eurocopter pour le développement d'un hélicoptère de transport moyen tonnage EC175*.

⁴⁵ N 708/2006 *Soutien de l'Agence de l'innovation industrielle en faveur du programme de R&D BioHub*.

⁴⁶ C 36/2005 *Investbx*.

⁴⁷ N 9/2006 *Riskikapitalifondid Mezzogiornos asuva innovatiivse VKE jaoks* (ELT C 218, 9.9.2006, lk 9).

⁴⁸ Näiteks: NN162/A/2003 ja N317/A/2006, *Austria, taastuvatest allikatest energia tootmise toetamine vastavalt Rohelise energia aktile (fikseeritud ostuhinnad)* (ELT C 221, 14.9.2006, lk 9), NN162/B/2003 ja N317/B/2006, *Austria, CHP tootmise toetus vastavalt Rohelise energia aktile (toetushind)* (ELT C 221, 14.9.2006, lk 9)

oma tegevust ning jäätmekäitluse korraldamise hinnatud meetmeid Tšehhi Vabariigis⁴⁹ ja Ühendkuningriigis⁵⁰ vastavalt artikli 87 lõikele 3 (c).

29. **Koolitusabi** võib kaasa aidata Euroopa ühiste huvide saavutamisele, suurendades oskustöölise hulka ja parandades ühenduse tööstuse konkurentsivõimet. 2006. aastal teatasid liikmesriigid koolitusabi grupierandi määruse⁵¹ kohaselt 57 meetmest. Lisaks laekus komisjonile mitu teadet eelkõige autotööstuses koolitusabi kohta⁵². Komisjon tegi kindlaks, et abiga toetatakse tõepoolest sellist koolitustegevust, mida abi puudumisel ei oleks ette võetud.

30. Raskustes olevate äriühingute **päästmiseks ja ümberkorraldamiseks** antavat abi võib käsitleda seaduslikuna ainult juhul, kui on täidetud ranged tingimused. 2006. aasta jooksul kohaldas komisjon mitme otsuse puhul muudetud eeskirju, mis on sätestatud äriühingute päästmise ja ümberkorraldamise 2004. aasta suunistes. Kõnealuste suuniste alusel võttis komisjon vastu kolm päästmisabi otsust⁵³, kaks otsust ümberkorraldamisabi kohta, mille puhul tal ei olnud vastuväiteid⁵⁴, ning ühe heakskiitva otsuse⁵⁵, ühtegi eitavat otsust ei olnud. Lisaks põhinesid mitmed vastuvõetud otsused endiselt äriühingute päästmise ja ümberkorraldamise 1999. aasta suunistel⁵⁶.

31. **Maksualase abi** valdkonnas leidis komisjon, et Hispaania maksustamise soodussüsteem välismaiste otseinvesteeringute kasuks kujutas endast riigiabi, parandades abisaajate kaubandustingimusi nende kaupade ja teenuste ekspordil Hispaaniast välisturgudele⁵⁷. Komisjon otsustas, et abi on ühisturuga kokkusobimatu, kuna sellega vabastati siseriiklikest ekspordimaksudest, rikkudes EÜ asutamislepingu artiklit 92.

⁴⁹ ELT C 202, 25.8.2006, lk 9.

⁵⁰ ELT C 209, 31.8.2006, lk 8.

⁵¹ Komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 68/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist koolitusabi suhtes, mida on muudetud komisjoni 25. veebruari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 363/2004 ja komisjoni 20. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1976/2006.

⁵² Kahe juhtumiga seoses võeti otsus vastu 2006. aastal: C 40/05 *Ford Genk (Belgia)* ja N 653/05 *Webasto (Portugal)*. Kolme ülejäänud juhtumi puhul ei ole komisjon 2006. aasta lõpuks veel lõplikku otsust vastu võtnud.

⁵³ Komisjoni 12. detsembri 2006. aasta otsus juhtumis NN 14/06 *Ottana Energia*, komisjoni 7. juuli 2006. aasta otsus juhtumis NN 16/06 *CIT* (ELT C 244, 11.10.2006, lk 14), komisjoni 20. veebruari 2006. aasta otsus juhtumis N 28/06 *Techmatrans* (ELT C 87, 11.4.2006, lk 2).

⁵⁴ Komisjoni 22. veebruari 2006. aasta otsus juhtumis N 464/05 *AB Kauno* (ELT C 270, 7.11.2006, lk 2), komisjoni 19. juuli 2006. aasta otsus juhtumis N 632/05 *Energetyka Wislosan* (ELT C 232, 27.9.2006, lk 2).

⁵⁵ Komisjoni 20. detsembri 2006. aasta otsus juhtumis C 44/2005 *Huta Stalowa Wola*.

⁵⁶ Komisjoni 20. detsembri 2006. aasta otsus juhtumis C 3/2005 *FSO*, komisjoni 7. juuni 2006. aasta otsus juhtumis C 25/2005 *Frucona Košice*, komisjoni 26. septembri 2006. aasta otsus juhtumis C 42/2005 *Konas*, komisjoni 26. aprilli 2006. aasta otsus juhtumis C 1/2005 *Euromoteurs* (ELT L 307, 7.11.2006, lk 213).

⁵⁷ Juhtum E 22/2004 *soodustused ekspordiga seotud investeeringutele*.

32. Jätkati jõupingutusi **riigiabi tagasinõudmise otsuste** täitmise tõhustamiseks ja kiirendamiseks. Täitmata riigiabi tagasinõudmise otsuste arv väheneb jätkuvalt. 2006. aasta lõpus oli menetluses 60 riigiabi tagasinõudmise otsust võrreldes 75ga 2005. aastal. 2006. aasta jooksul lõpetati 21 riigiabi tagasinõudmise juhtumit, samas kui vastu võeti kuus uut riigiabi tagasinõudmise otsust. Alates 2000. aastast vastu võetud otsuste kohaselt tagasinõutavast 8,7 miljardist eurost oli 2006. aasta lõpuks tegelikult tagasi makstud umbes 7,2 miljardit eurot (s.o 83% kogusummast). Komisjon võttis õiguslikke meetmeid vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 2 või artikli 228 lõikele 2 seoses riigiabi tagasinõudmise otsuste ebatõhusa täitmisega kolmes liikmesriigis esinenud viie juhtumi puhul⁵⁸.

⁵⁸

CR 57/03 *Tremonti Bis*, CR 36/01 *Beaulieu Ter Lembeek*, CR 8/04 *maksusoodustused hiljuti börsil noteeritud äriühingutele*, CR 13/B/03 *France Telecomi suhtes kohaldatav ettevõtlusmaksu kord* ja CR 57/02 *Artikkel 44 Septies CGI*.

2. SEKTORISISENE ARENG

2.1. Energeetika

33. Hoolimata liberaliseerimispingutuste kahele lainele Euroopa tasandil viisid gaasi ja elektri hulгимүүгihindade märkimisväärne kasv, pidevad turuletuleku takistusid käsitlevad kaebused ning klientide piiratud valikuvõimalused selleni, et komisjon alustas 2005. aasta juunis Euroopa gaasi- ja elektriturgude toimimise uurimist. **Sektori uurimise lõpparuandes**, mille komisjon võttis vastu 10. jaanuaril 2007⁵⁹, anti ulatuslik ülevaade gaasi- ja elektriturgude toimimisest varustusahela kõikidel tasanditel. Kindlaksmääratud kesksete konkurentsiprobleemide hulka kuuluvad märkimisväärselt koondunud hulgiturud, võrgu- ja varustustoimingute ebapiisav eristamine, ebapiisav või puuduv piiriülene võimsus, võrgule juurdepääsu kohta usaldusväärse ja ajakohase teabe puudumine, piiratud konkurents jaemüügitasandil ja tasakaalustavate tsoonide ebapiisav suurus. Sektori uurimise järeldustest on saadud kasu komisjoni konkurentsieskirjade täitmisel eri üksikjuhtumite puhul ning need aitasid oluliselt kaasa poliitika kujundamisele Euroopa gaasi- ja elektriturgude liberaliseerimise järgmiste sammude osas.

34. Komisjon teostas mitu omaalgatuslikku **konkurentsi käsitlevat uurimist**, lisaks uuris ta mitut laekunud kaebust. Uuritavate küsimuste hulka kuulusid võrgu ja hoidlate varuvõimsus, pikaajalised võimsuste reserveerimised, strateegiline alainvesteeringimine võrkudesse jaotusahela tarnijate huvide kaitseks, võrkudevahelistele ühendustele juurdepääsu takistamine omamaise tarbimise kasuks, turu jagamine ja pikaajalised lepingud hulгимүүүжate/jaemүүүжate ja jaotusahela tarbijate vahel. Olulisi uurimisi teostati ka liikmesriikide tasandil, nt Taani, Saksamaa ja Itaalia konkurentsiasutuste poolt⁶⁰.

35. Pikaajalisi lepinguid tarbijatega määratleti konkurentsiprobleemina lisaks gaasi- ja elektriturgudele ka muudel energiaturgudel. Komisjon võttis määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 alusel vastu **kohustava otsuse**, mis käsitleb Hispaania mootorikütuse tarnija *Repsoli* bensiinijaamade võrku⁶¹. *Repsoli* kavandatud kohustustega vabastatakse sadu teenindusjaamu pikaajalistest ainuõiguslikest tarnelepingutest, millega kaasneb tarbijale laiem valik ning võimalused hinna alandamiseks.

⁵⁹ KOM(2006) 851 lõplik.

⁶⁰ Taani konkurentsiasutus sekkus liiga kõrgete hindade ja turuga manipuleerimise juhtumitesse Lääne-Taanis, Saksamaa konkurentsiasutus sekkus hulгимүүүжate ja Stadtwerke vaheliste pikaajaliste gaasitarnelepingute juhtumisse ning Itaalia konkurentsiasutus sekkus jaotusahela tarneturul valitseva positsiooni kaitsmise eesmärgil tootmisvõimsuse suurendamata jätmise juhtumisse.

⁶¹ Komisjoni 12. aprilli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/38.348 *Repsol CPP*.

36. Energeetikasektoris toimuvate **ühinemiste** valdkonnas võttis komisjon vastu suure hulga otsuseid. Konkurentsi seisukohalt keerulisemad juhtumid olid *DONG/Elsam/Energi E2*⁶² ja *Gaz de France/Suez*⁶³. Mõlemad koandumised oleks algselt teatatud tingimustel tõhusat konkurentsi olulisel määral kahjustanud ning kõnealusteks koandumisteks anti luba üksnes tingimusel, et rakendatakse osapoolte pakutud terviklikke struktuurilisi parandusmeetmeid. *E.ON/Endesa* juhtumi puhul võttis komisjon ühinemismääruse artikli 21 kohaselt vastu kaks otsust, milles nõutakse, et Hispaania tühistaks teatud ebaseaduslikult kehtestatud tingimused tehingu suhtes, millele komisjon on juba ise loa andnud.

37. **Riigiabi kontrolli valdkonnas** jätkati tööd eesmärgiga leida lahendus probleemidele, mis on tingitud avalik-õiguslike võrguettevõtjate ja elektritootjate vahel Ungaris⁶⁴ ja Poolas⁶⁵ sõlmitud pikaajalistest lepingutest, mis kõrvaldavad olulise osa hulgiturgudest. Komisjon analüüsis ka mitut reguleeritud tariifiskeemi Itaalias⁶⁶, kus teatud tööstusettevõtjad saavad kasu allapoole turuhinda jäävatest elektri soodustariifidest. Riigiabi aspekte avalikule sektorile kuuluvate tuumarajatiste kohustuste ümberkorraldamises arutati Ühendkuningriigi juhtumi puhul⁶⁷. Riigiabiga seotud otsustes taastuvenegia valdkonnas keskenduti kõnealuse abi vajalikkuse kontrollimisele ja selle tagamisele, et riiklik rahastamine kataks ainult neid tootmise ja tarnega seotud kulusid, mis on täiendavad võrreldes traditsiooniliste energiaallikatega. Komisjon hindas ka ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohaselt siseriiklike saastekvootide eraldamise kavasad teiseks kauplemisperioodiks (aastateks 2008–2012) heitkogustega kauplemise direktiivi⁶⁸ III lisa kriteeriumite kohaselt, kaasa arvatud kriteerium nr 5, mille kohaselt saastekvootide eraldamisel ei tohi teha vahet ettevõtete või sektorite vahel, ebaõigesti soodustades teatud ettevõtteid või tegevust, vastavalt EÜ asutamislepingu nõuetele, eriti artiklitele 87 ja 88. Komisjon võttis vastu teiseks kauplemisperioodiks siseriiklike saastekvootide eraldamise otsused ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohaselt 10 liikmesriigi kohta.

2.2. Finantsteenused

38. Mitmed näitajad, nagu nt turu killustatus, hinna paindumatus ja tarbijate vähene liikuvus, annavad tunnistust tõhusa konkurentsi puudumisest ELi jaepangan-

⁶² Komisjoni 14. märtsi 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.3868 *DONG/Elsam/Energi E2*.

⁶³ Komisjoni 14. novembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4180 *Gaz de France/Suez*.

⁶⁴ ELT C 324, 21.12.2005, lk 12.

⁶⁵ ELT C 52, 2.3.2006, lk 8.

⁶⁶ ELT C 145, 21.6.2006, lk 8 ja ELT C 214, 6.9.2006, lk 5.

⁶⁷ ELT L 268, 27.9.2006, lk 37.

⁶⁸ Direktiiv 2003/87/EÜ kasvuhoonegaasi heitkogustega kauplemise kohta, ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, nagu parandatud direktiiviga 2004/101/EÜ, ELT L 338, 13.11.2004, lk 18.

dusturul. Seetõttu otsustas komisjon 2005. aasta juunis⁶⁹ alustada **jaepangandussektori uurimist** eelkõige seoses piiriülese konkurentsiga. Kaks vahearuanne, üks kaardimaksete ning teine arvelduskontode ja nendega seotud teenuste kohta avaldati konsulteerimiseks ning esitati 2006. aastal avalikul arutelul. Lõpparuanne jaepanganduse kohta avaldati 31. jaanuaril 2007. Kindlaks määratud võimalike konkurentsiprobleemide hulka kuulusid turuletuleku tõkked, turu killustatus riikide kaupa ning koondumise kõrge tase maksekaartide väljastajate ja omandajate seas.

39. Komisjon jätkas ka laiaulatuslikku **ärikindlustussektori uuringut**, mis samuti algatati juunis 2005. Vahearuanne ärikindlustuse kohta avaldati 24. jaanuaril 2007, lõpparuanne on kavandatud 2007. aasta septembriks.

40. Komisjon hindas ja andis loa paljudele **koondumistele** finantsteenuste valdkonnas. *Talanx Aktiengesellschafti* poolt *Gerling Versicherungsgruppe* omandamise juhtumi⁷⁰ puhul näitas komisjoni laiaulatuslik turu-uuring, et kavandatud omandamine oleks tõenäoliselt märkimisväärselt vähendanud konkurentsi Saksamaa ravimitootjate vastutuskindlustuse valdkonnas. Talanx kohustus kõnealuste probleemide lahendamiseks loovutama oma tütaretevõtja HDI ravimitootmise kindlustusäri selle osa, mis on seotud Saksamaa ravimitootjate mittekohustusliku tootevastutuskindlustusega.

41. Samuti pidi komisjon **riigiabi kontrolli** kaudu tagama võrdsed võimalused finantsteenuste sektoris, eriti uutele turule sisenejatele ja välismaistele pankadele. *Crédit Mutuel*⁷¹ juhtumi puhul jätkas komisjon „livret bleu” turustamise eest võimaliku ülemäärase hüvitise andmise uurimist ning lisaks algatati rikkumismenetlused seoses La Poste’ile, Caisse d’Épargne’ile ja Crédit Mutuel’ile „livret A” ja „livret bleu” turustamiseks erioiguste andmisega. Komisjon võttis vastu lõpliku eitava otsuse, nõudes Luksemburgis „1929. aasta maksuvabastuse kohaste valdusettevõtjate, miljardär-tüüpi ja finantsvaldusettevõtjate”⁷² kasuks kehtestatud maksualase abi korra tühistamist. Kõnealuse korra osas leiti, et see kujutab endast varjatud toetust valdusettevõtjatele, kes osutavad teatud finantsteenuseid nendega seotud ja mitteseotud majandusüksustele rahvusvahelise kontserni sees.

⁶⁹ Komisjoni 13. juuni 2005. aasta otsus (ELT C 144, 14.6.2005, lk 13).

⁷⁰ Komisjoni 5. aprilli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4055 *Talanx/Gerling*.
ELT C 210, 1.9.2006, lk 12.

⁷² ELT L 366, 21.12.2006, lk 47.

2.3. **Elektroniline side**

42. Enamik elektrooniliste sideteenuste osutajatest tegutsevad elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste Euroopa Liidu reguleeriva raamistiku⁷³ piires. Kõnealune raamistik on loodud selleks, et lihtsustada juurdepääsu vanale infrastruktuurile, edendada investeeringuid alternatiivsesse infrastruktuuris ning anda tarbijatele valikuvõimalus ja madalamad hinnad. Praegu soovitatakse raamistikus riiklikel reguleerivatel asutustel eelreguleerida 18 toote ja teenuse eriturgu nii hulgimüügi kui ka jaemüügi tasandil. Juunis avaldas komisjon **eelreguleerimise suhtes tundlike turgude loetelu käsitleva läbivaadatud teksti eelnõu**⁷⁴, milles soovitatakse oluliselt vähendada kõnealuses loetelus sisalduvate turgude arvu. Üldiselt leiab komisjon, et kui hulgimüügi reguleerimine on tõhus, peaksid tingimused jaeturu tasandil võimaldama tõhusat konkurentsi.

43. Vastavalt raamdirektiivi **artiklis 7 sätestatud menetlusele**⁷⁵ tagas komisjon jätkuvalt selle, et kogu ELis teostatakse reguleerimist järjepidevalt konkurentsiõiguse põhimõtete alusel, et see on piiratud olukorraga, kus turg ei suuda ise püsivalt toimida, ning et reguleerimist vähendatakse üksnes siis, kui turu konkurentsivõime ei sõltu enam reguleeriva asutuse eelsekkumisest. Komisjon hindas 244 riikliku reguleeriva asutuse teadet ning võttis vastu 156 otsust. Komisjon ei nõudnud mitte üheltki riiklikult reguleerivalt asutuselt teavitatud meetme eelnõu tühistamist. Ühel juhul tühistas riiklik reguleeriv asutus teavitatud meetme eelnõu omal algatusel.

44. **Lairibaühenduse turud** on huvitav näide valdkondliku eelreguleerimise ja järelevaldava konkurentsiõiguse samaaegsest kohaldamisest. Komisjon saatis

⁷³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/19/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja nendega seotud vahendite juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 37.7.2002, lk 37).

⁷⁴ „Komisjoni talituste töödokument, komisjoni soovitus eelnõu, milles käsitletakse asjaomaseid kauba- ja teenuseturge elektroonilise side sektoris, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) kohaselt eelreguleerimise suhtes tundlikud, avalik arutelu“ on kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/info_centre/public_consult/review/recommendation_final.pdf

⁷⁵ Raamdirektiivi artikli 7 kohaselt peavad riiklikud reguleerivad asutused teavitama komisjoni nende riigi konkurentsiõiguse alusel tehtud 18 turu analüüsi tulemustest.

Hispaania turgu valitsevale ettevõtjale vastuväiteteatise, mis sisaldas esialgset järeldust, et *Telefónica* on kuritarvitanud oma valitsevat seisundit Hispaania lairibaühenduse turgudel hulgi- ja jaehindade liiga väikese erinevuse tõttu, rikkudes sellega EÜ asutamislepingu artiklit 82. Vastavalt raamdirektiivi artiklis 7 sätestatud menetlusele tagas komisjon, et riiklik reguleerimine hõlmaks ka väga kiire digitaalse abonendiliini ühendust asjaomasel hulgiuurdepääsu turul juhul, kui kõnealune teenus on asendatav sõltumatult infrastruktuurist, mille kaudu seda pakutakse. Lisaks kiitis komisjon riigiabi eeskirjade alusel heaks rea projekte, mis hõlmavad lairibainfrastruktuuri ja -teenuste riigipoolset rahastamist peamiselt maapiirkondades ja äärealadel, kus lairibaühenduse leviala puudub või on piiratud⁷⁶. Seevastu otsustas komisjon keelata Hollandi linnas Appingedamis kavandatud kiudoptilise ühendusvõrgu arendamise riikliku rahastamise⁷⁷, kuna projekt oli seotud alaga, kus lairibavõrgud olid juba olemas muude piirkondadega sarnaste hindadega.

45. **Mobiilside** valdkonnas ei ole komisjon vastavalt artiklis 7 sätestatud menetlusele seni esitanud vastuväiteid mõnede riiklike reguleerivate asutuste seisukohtadele, et regulatiivne sekkumine mobiilsidele juurdepääsu ja kõnede alustamise hulgiturul võib olla vajalik, et vältida tarbijate kahjustamist⁷⁸. Kasutati ka ühinemiste kontrolli vahendeid, tagamaks, et mobiilsideoperaatorite koondumised ei kahjustaks olulisel määral tõhusat konkurentsi⁷⁹.

2.4. Infotehnoloogia

46. Jätkuvalt tagas komisjon, et ei kahjustataks konkurentsi infotehnoloogia sektoris, mida iseloomustab digitaalne ühtlustumine, koostalitlusvõime kasvav tähtsus ning standardeid kehtestavate organisatsioonide oluline roll.

47. Astuti samme tagamaks, et *Microsoft* täidaks 2004. aasta otsuses⁸⁰, milles tuvastati EÜ asutamislepingu artikli 82 rikkumine, sätestatud kohustusi, nimelt i) anda täielikku ja täpset teavet koostalitlusvõime kohta ja ii) teha nimetatud teave kättesaadavaks mõistlikel tingimustel. Kuna *Microsoft* ei esitanud nõutud täielikku ja täpset teavet

⁷⁶ Vt nt komisjoni 16. mai 2006. aasta otsus juhtumis N 398/2005 *maksusoodustuse väljatöötamine Ungari lairibaühendustele*, komisjoni 7. juuni 2006. aasta otsus juhtumis N 118/2006 *lairiba sidevõrkude arendamine Läti maapiirkondades*, komisjoni 13. septembri 2006. aasta otsus juhtumis N 264/05 *lairibateenus Toscana maapiirkonnale*, komisjoni 22. novembri 2006. aasta otsus juhtumis N 222/2005 *abi Sardiinia digitaalse lõhe ületamiseks*.

⁷⁷ Komisjoni 19. juuli 2006. aasta otsus juhtumis C 35/2006 *lairibavõrgu arendamine Appingedamis*.

⁷⁸ Vt Küprose, Iirimaa, Malta, Hispaania ja Sloveenia teated. Iiri riiklik reguleeriv asutus siiski tühistas siseriikliku kohtumenetluse käigus olulise turujõuga ettevõtte kindlaksmääramise.

⁷⁹ Komisjoni 26. aprilli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.3916 *T-Mobile Austria/tele.ring*. Vt ka eespool punkt 16.

⁸⁰ Vt ka eespool punkt 12.

koostalitlusvõime kohta, võttis komisjon vastu otsuse, millega määratakse *Microsoftile* kohustuste täitmata jätmise eest karistusmaks summas 280,5 miljonit eurot.

48. **Ühinemiste kontrolli** valdkonnas hindas komisjon seda, kas võrguseadmete tootjate koondumised kahjustavad olulisel määral tõhusat konkurentsi või mitte. Sellega seoses andis komisjon loa *Nokia* ja *Siemens AG* võrguseadmete äritegevusega seotud üksuse kavandatud ühinemisele, leides, et tehing ei kahjusta olulisel määral tõhusat konkurentsi mobiilsidevõrgu seadmete sektoris⁸¹. Samuti andis komisjon loa kavandatud *Alcatel*'i ja *Lucent Technologies*'i ühinemisele, leides, et optilise võrgu seadmete ja lairibaühenduse lahenduste tarne turustruktuur jääb konkurentsivõimeliseks isegi pärast kavandatud ühinemist⁸².

49. **Riigiabi kontrolli** valdkonnas vaatas komisjon läbi kavandatud Prantsusmaa maksusoodustuse, millega toetatakse videomängude loomist. Komisjon otsustas algatada ametliku uurimise, et teha kindlaks, kas kõnealuse maksusoodustusega taotletakse puhtalt kultuurilist eesmärki eelkõige USA, Kanada ja Jaapani videomängude loojatega tiheda konkurentsi ning uue põlvkonna konsoolimängude tehnoloogilise ja majandusliku hüppe laiemas kontekstis.

2.5. Meedia

50. Meediasektori turgude arengute hulka kuuluvad turustuskanalite üldarvu suurenemine, tarbijate suurem valik ja nõuded kanalite sisule ning üleminek analoogringhäälingult digitaalringhäälingule, mis juba praegu annab tarbijatele parema telepildi kvaliteedi ja suurema programmide valiku. Konkurentsipoliitika peaeesmärk meediasektoris on tagada võrdsed võimalused nii eri ettevõtjate kui ka ettevõtjate ja riiklikult rahastatud ettevõtjate vahel.

51. **Digitaalringhäälingu** valdkonnas algatas komisjon pärast Itaalia tarbijaühingu *Altroconsumo* kaebust rikkumismenetluse, et uurida, kas digitaaltelevisioonile üleminekut reguleerivate Itaalia õigusaktidega kehtestatakse piirangud ringhäälinguorganisatsioonidele ning kas nendega antakse konkurentsieelised tegutsevatele analoogteenuse pakkujatele, rikkudes sellega konkurensidirektiivi⁸³ ja telekommunikatsiooni õigusliku raamistiku muid olulisi sätteid. Komisjon algatas riigiabiga seonduvad ametlikud uurimised seoses digitaaltelevisioonile üleminekut soodustavate meetmetega

⁸¹ Komisjoni 13. novembri 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4297 *Nokia/Siemens*.

⁸² Komisjoni 24. juuli 2006. aasta otsus juhtumis COMP/M.4214 *Alcatel/Lucent*.

⁸³ Komisjoni 16. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/77/EC konkurentsi kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turgudel (EÜT L 249, 17.9.2002, lk 21).

kahel Saksamaa liidumaal, Baieris⁸⁴ ja Põhja-Rein-Vestfaalis,⁸⁵ et teha kindlaks, kas abi piirdub hädavajalikkuga ega kahjusta lubamatult konkurentsi. Prantsusmaaga⁸⁶ ja Itaaliaga⁸⁷ seotud otsustes selgitas komisjon üksikasjalikumalt digitaaldekoodrite ostmiseks tarbijatele toetuste andmise tingimusi, nagu näiteks tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtte järgimist.

52. Komisjon jätkas kooskõlas „ringhäälinguteatisega”⁸⁸ **avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni** riikliku rahastamise heakskiitmist juhtudel, kui riiklik rahastamine ei ületanud avaliku teenuse maksumust⁸⁹. Viimaste juhtumite puhul nõudis komisjon liikmesriikidelt ka ülemäärase hüvitamise vältimise mehhanismide⁹⁰ kehtestamist ja abi tagasinõudmist juhul, kui avalik-õiguslik ringhäälinguorganisatsioon on saanud rohkem riiklikke vahendeid kui vajalik. Siiski nõustus komisjon sellega, et võib olla põhjendatud hoida avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni vahendeid ülejäägis puhvrina kulude/tulude võimalike kõikumiste vastu⁹¹.

53. Jätkuvalt peab komisjon tähtsaks selle tagamist, et **kvaliteetsisu** oleks kättesaadav avatud ja läbipaistvatel tingimustel, mis võimaldavad võimalikult paljudel ettevõtjatel võistupakkumisel osaleda. *Inglismaa kõrgliiga (FAPL)* kohustavas otsuses⁹² kinnitas komisjon *UEFA Meistrite liiga* ja *Bundesliga* otsustes sätestatud spordiürituste meediaõiguste ühismüügi aluspõhimõtteid⁹³. Ühinemiste valdkonnas lubati eraõiguslikul investeerimisettevõtjal CVC omandada *Formula One* kontsern *SLEC* ja kõik vor-

⁸⁴ Juhtum C 33/2006 *maapealse digitaaltelevisiooni (DVB-T) kasutuselevõtmine Baieris*: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/C-33-2006-WLWL-en-19.07.2006.pdf

⁸⁵ Juhtum C 34/2006 *Maapealse digitaaltelevisiooni (DVB-T) kasutuselevõtmine Põhja-Rein-Vestfaalis*: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/C-34-2006-WLWL-en-19.07.2006.pdf

⁸⁶ Juhtum N 111/2006 *Aide à la TNT dans les régions sans simulcast*: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2006/n111-06.pdf; juhtum N 546/2006 *Fonds d'aide à des particuliers sous conditions de ressources dans la perspective de la fin de la radiodiffusion analogique*: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2006/n546-06.pdf

⁸⁷ Juhtum N 270/2006 *avatud rakendusliidestega digitaaldekoodrite ostmiseks antavad toetused*: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/N-270-2006-en-WLWL-24.01.2007.pdf

⁸⁸ Komisjon teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes (EÜT C 320, 15.11.2001, lk 5).

⁸⁹ Vrd komisjoni 2006. aasta juuli otsus, millega kiidetakse heaks Portugali avalik-õigusliku ringhäälingu finantsilise ümberkorraldamise kava (riigiabi NN 31/2006 – Portugal).

⁹⁰ Vrd komisjoni otsus, millega suletakse antava abi uurimine seoses Portugali avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni RTP rahastamise üldkorruga (riigiabi E 14/2005 – Portugal).

⁹¹ Vrd komisjoni 2006. aastal vastuvõetud otsus, milles käsitletakse Hollandi avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide sihtotstarbelist rahastamist (riigiabi C 2/2004 – Madalmaad).

⁹² Juhtum COMP/38.173 *Inglismaa kõrgliiga meediaõiguste ühismüük*: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_76.html#i38_173

⁹³ Juhtum COMP/37.398, *UEFA Meistrite liiga kommertsõiguste ühismüük* (ELT L 291, 8.11.2003, lk 25) ja juhtum COMP/37.214, *Saksamaa Bundesliga meediaõiguste ühismüük* (ELT L 134, 27.5.2005, lk 46).

mel 1 võistluste teleülekannete õigused⁹⁴ tingimusel, et ta müüks ära oma tütarettvõtja, tagades sellega, et ei kahjustataks olulisel määral konkurentsi seoses ELi kahe populaarsema motosporti ürituse teleülekannete õiguste müümisel Itaalias ja Hispaanias.

54. Komisjon hindas riigiabi meetmeid **filmide ja muude audiovisuaalsete teoste** osas „kinoteatise“⁹⁵ alusel, milles on sätestatud kriteeriumid kõnealuse abi heakskiitmiseks üldise riigiabi keelu kultuurivaldkonda käsitleva erandi alusel. 2006. aasta kolm olulisemat otsust käsitlesid Prantsusmaa filmide toetuskavasid⁹⁶, Ühendkuningriigi filmidega seotud maksusoodustuskava⁹⁷ ja uut Saksamaa filmifondi⁹⁸. Komisjon kiitis kõik nimetatud meetmed heaks tingimusel, et riigi ametiasutused muudavad kõnealuseid meetmeid, arvestades nende kehtivusajal kõigi riigiabi eeskirjade muudatustega.

55. **Õiguste haldamise** osas võttis komisjon vastu *Cannes'is sõlmitud pikendamiskokkulepet* käsitleva kohustava otsuse⁹⁹, tagades, et muusikatootjad võivad ka edaspidi saada kollektiivse esindamise organisatsioonidelt mahahindlusi autoriõiguste litsentsitasudelt ning et kollektiivse esindamise organisatsioonide võimalik tulek muusikakirjastamise või plaaditurule ei ole takistatud. Komisjon esitas ka vastuväiteteatise *CISACi* (Rahvusvaheline autorite ja heliloojate ühingute konföderatsioon) ja Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikides asuvate *CISACi* liikmetest kollektiivse esindamise organisatsioonide suhtes¹⁰⁰. Komisjon väljendas muret *CISACi* näidislepingu ning *CISACi* ja selle liikmete vaheliste kahepoolsete lepingute teatud sätete osas, millega avatakse kollektiivse esindamise organisatsioonide traditsiooniliselt suletud siseriiklikud monopoolsed väljaspool võrgukeskkonda asuvad turud võrgusektorite jaoks.

2.6. Transport

56. Vastavalt komisjoni seadusandlikele algatustele transpordipoliitika valdkonnas, mis on suunatud integreeritud ja konkurentsivõimeliste üleeuroopaliste transpor-

⁹⁴ Juhtum COMP/M.4066, *CVC/SLEC*: http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/index/m81.html#m_4066

⁹⁵ Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele, milles käsitletakse kinematograafiateoste ja audiovisuaalsete teoste teatud õiguslikke aspekte (KOM(2001) 534 lõplik, 26.9.2001, EÜT C 43, 16.2.2002).

⁹⁶ Juhtum NN 84/05: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-84-2004-WLWL-fr-22.03.2006.pdf

⁹⁷ Juhtum N 461/05: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2005/n461-05.pdf

⁹⁸ Juhtum N 695/06: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/by_case_nr_n2006_690.html#695

⁹⁹ Juhtum COMP/38681 *Cannes'is sõlmitud leping*, kohustused: <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/decisions/38681/commitments.pdf>. Vt ka 4. oktoobri 2006. aasta pressiteade IP/06/1311.

¹⁰⁰ 7. veebruari 2006. aasta pressiteade MEMO/06/63.

diturgude loomisele, on konkurentsipoliitika eesmärk tagada, et kõnealuste turgude tõhusat toimimist ei takistaks konkurentsivastane tegevus või konkurentsi kahjustamine. Konkurentsiprobleemid võivad esineda maanteeveo puhul eelkõige kaitstud sise-riiklike veoturgude kujul, raudteeveo puhul madala koostalitlusvõime ja infrastruktuuri nõrga koordineerituse kujul ning meretranspordi puhul konkurentsivõimelistele sadamateenustele läbipaistva juurdepääsu puudumise kujul.

57. **Maanteeveoga** seoses jätkas komisjon poliitikat, mille kohaselt ta kiitis riigiabi heaks, et soodustada puhtama tehnoloogia kasutuselevõttu eelkõige vanade sõidukite puhul¹⁰¹ ning avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmiseks antava riigiabi¹⁰² heakskiitmise poliitikat.

58. Komisjon võttis **raudteeveo** edendamiseks vastu mitu riigiabi otsust. Komisjon kiitis heaks Tšehhi abimeetme, mis kujutab endast Tšehhi Raudtee laenu garanteerimist, hõlbustamaks reisijateveoks ettenähtud uue raudteeveeremi ostmist¹⁰³ ning lubas Madalmaadel anda toetust Euroopa rongijuhtimissüsteemi paigaldamiseks¹⁰⁴. Raudtee infrastruktuuri arendamiseks antava abiga seoses otsustas komisjon ühe juhtumi puhul, et uue raudtee infrastruktuuri ehitamise rahastamine ja kontroll ei kujutanud endast majandustegevust, vaid kuulus üldiste huvide valdkonda¹⁰⁵.

59. **Meretranspordi** valdkonnas tunnistati nõukogu määrusega nr 1419/2006¹⁰⁶ kehtetuks nõukogu määruse 4056/86 liinilaevanduskonverentside grupierand. See oli tehtud, kuna nelja kumulatiivset tingimust hindade ja mahtude kindlaksmääramisel EÜ asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaselt erandite tegemiseks ei täidetud. Sama määrusega laiendati lisaks määruse nr 1/2003 reguleerimisala, et hõlmata sellega ka kabotaazi ja trampteenused. Vastavalt Euroopa Parlamendi palvele ning arvestades sellega, et määrust nr 1/2003 ei ole täies ulatuses kohaldatud liinilaevandussektoris, kohustus komisjon avaldama suunised konkurentsioiguse kohaldamise kohta mereveoteenuste suhtes, et aidata sujuvalt üle minna täielikule konkurentsile. Meretranspordi sektoris antava riigiabi osas pooldab komisjon riigiabi kavade tõhusat lähenemist, saavutamaks Euroopas parim konkurentsikeskkond, sh pukseerimis- ja süvendamisteenuste osutamise seotud tegevuste puhul. Komisjon nõudis kavadele lisatud riikkondsuse sätete

¹⁰¹ Otsus N 400/2006 Itaalia kohta on vastu võetud 6. detsembril 2006 ning otsus N 573/2005 Taani kohta ootab vastuvõtmist.

¹⁰² Vt komisjoni 16. mai 2006. aasta otsus N 604/2005, (ELT C 209, 31.8.2006) ja komisjoni 19. juuli 2006. aasta otsus N 556/2005, (ELT C 207, 30.8.2006).

¹⁰³ Komisjoni 22. veebruari 2006. aasta otsus N 565/2005, C(2006) 457 lõplik.

¹⁰⁴ Komisjoni 7. juuni 2006. aasta otsus N 622/2005, C(2006) 2077 lõplik.

¹⁰⁵ 7. juuni 2006. aasta otsus N 478/2004, (ELT C 209, 31.8.2006).

¹⁰⁶ ELT L 269, 28.9.2006, lk 1.

kaotamist, millega vabastatakse laeva omanikud nende meremeeste sotsiaalmaksude maksmisest.

60. **Õhustranspordi** valdkonnas võttis komisjon vastu määruse nr 1459/2006, millega lõpetatakse alates 1. jaanuarist 2007 ELi siseste lennuliinide osas Rahvusvahelise Lennustranspordi Assotsiatsiooni reisijateveotariifidega seotud konsultatsioone käsitlev grupierand EÜ asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 sätestatud keelust. Samuti lõpetatakse uue määrusega ELi siseste lennuliinide teenindusaegasid ja sõiduplaanikonverentse käsitlev erand. Komisjon leidis kahes nõukogu määruse 847/2004¹⁰⁷ kohaselt vastu võetud otsuses¹⁰⁸, et liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel sõlmitud kahepoolsed lennunduslepingud võivad rikkuda EÜ asutamislepingu artikleid 10 ja 81 koos tõlgendatuna, nõudes kõnealuste lepingutega hõlmatud lennuettevõtjatele kokkuleppimist tariifides ja/või mahtudes või nende kooskõlastamist, või julgustades lennuettevõtjaid seda tegema. Monopolivastase võitluse valdkonnas saatis komisjon *lennuettevõtjate ühenduse SkyTeam* liikmetele vastuväiteteatise, väljendades muret mitme lennuliini osas, mille puhul võib SkyTeami koostöö konkurentsile negatiivselt mõjuda. Samuti jätkas komisjon raskustes olevatele lennuettevõtjatele antava riigiabi¹⁰⁹ uurimist, võttis vastu mitu otsust seoses riikliku stardiabiga¹¹⁰ ja lennujaamadele antava abiga¹¹¹, ning tegeles nii lennuettevõtjate kui ka lennujaamadele antavat abi hõlmavate juhtumitega¹¹². Komisjon otsustas anda Kreeka juhtumi üle Euroopa Kohtule, kuna Kreeka ei nõudnud tagasi Olympic Airwaysile aastatel 1998 kuni 2002 antud ebaseaduslikku riigiabi, mille hinnanguline suurus on vähemalt 160 miljonit eurot.

2.7. Postiteenused

61. Postisektoris leiavad aset märkimisväärsed muutused: tarbijate muutuvad vajadused, organisatsioonilised muutused, turu järkjärguline avamine, automatiseerimine/uued tehnoloogiad ning postiteenuste asendumine elektrooniliste sidevahenditega. Kõnealuses turukeskkonnas on komisjoni poliitika peamised alustalad olnud ühest küljest teenuste arvu, mille osas universaalteenuse osutajatele antakse monopoliõigused, järkjärguline vähendamine ning teisest küljest konkurentsi säilitamine postituru

¹⁰⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 847/2004 lennuliikluse lepingute läbirääkimise ja rakendamise kohta liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel (ELT L 157, 30.4.2004, lk 7).

¹⁰⁸ Komisjoni 31. mai 2006. aasta otsus C(2006) 2009, ja 20. juuni 2006. aasta otsus C(2006) 2010.

¹⁰⁹ *Cyprus Airways* (ELT C 113, 13.5.2006, lk 2).

¹¹⁰ Eelkõige Malta osas (N640/06 – vastu võetud 22. novembril).

¹¹¹ Eelkõige juhtum, mis hõlmab kuue väikese lirimaa lennujaama kapitalikuludis (N353/06 – vastu võetud 26. septembril).

¹¹² *DHL Leipzig-Halle lennujaam*, vastu võetud 22. novembril.

avatud osades, et vältida nende *de facto* taasmonopoliseerimist universaalteenuse osutajate poolt.

62. Seoses **riigiabi eeskirjade** kohaldamisega postisektoris süvendas komisjon kohtuasjade *Chronopost*¹¹³ ja *Altmark*¹¹⁴ valguses universaalteenuse osutajate raamatupidamise analüüsi, et tagada ülemäärase hüvitise andmise ja ristsubsideerimise puudumine. Komisjon uuris eelkõige meetodeid, mida postiteenuste osutajad kasutavad kulude jaotamiseks universaalteenuste ja muude teenuste vahel ning avalik-õiguslike ülesannete täitmise finantskoormuse arvutamiseks.

63. Lähtudes 2005. aasta ühenduse raamistikust¹¹⁵ tunnistas komisjon üldist majandushuvi esindavate teenuste eest hüvituse määramise riigiabi eeskirjadega kooskõlas olevaks üksnes siis, kui hüvitise summa ei ületanud avaliku teenuse osutamise kohustuse kulusid (tingimusel, et ka muud 2005. aasta raamistiku tingimused on täidetud)¹¹⁶.

64. Lisaks postiteenuste osutajatele üldist majandushuvi esindavate teenuste eest antud hüvitise kokkusobivuse hindamisele kontrollis komisjon, kas postiteenuse osutajatele on antud ka muid eeliseid. Näiteks juhtumi puhul „*France; Recommandation proposant l'adoption de mesures utiles concernant la garantie illimitée de l'Etat en faveur de La Poste*”¹¹⁷ soovitas komisjon Prantsusmaal lõpetada kõnealusele riigiasutusele antav piiramatu riigigarantii 2008. aasta lõpuks.

65. Lisaks kontrollimisele, kas konkureerivatel turgudel aktiivselt osalevaid postiteenuste osutajate tütarettvõtjaid, kes ei osuta üldist majandushuvi esindavaid teenuseid, ei ristsubsideerita, tagas komisjon jätkuvalt, et kõnealused tütarettvõtjad ei saaks riigiabi. Näiteks juhtumi „*DHL Leipzig-Halle lennujaam*”¹¹⁸ puhul otsustas komisjon algatada menetluse, et teha kindlaks, kas Sachseni Liidumaa ja riigile kuuluv Leipzigi lennujaam toimisid erainvestoritena äriühingule DHL öiste lendude keelu juhuks infrastruktuuri ehitamisel ja garantiide andmisel.

¹¹³ Liidetud kohtuasjad C-83/01 P, C-93/01 P ja C-94/01 P, *Chronopost SA*, EKL 2003, lk I-6993.

¹¹⁴ Kohtuasi C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, EKL 2003, lk I-7747.

¹¹⁵ Ühenduse raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (ELT C 297, 29.11.2005, lk 4).

¹¹⁶ Vt näiteks juhtum N 165/2005, valitsuse maaeluvõrgustiku rahastustoetus *Post Office Limitedile aja-vahemikus 2006–2008* (ELT C 141, 16.6.2006, lk 2) ja juhtum N 642/05, riiklik hüvitis *Posten AB-le põhimaksete ja sularahaga arveldamise vahendi teenuste osutamise eest*.

¹¹⁷ Juhtum E 15/2005, *Recommandation proposant l'adoption de mesures utiles concernant la garantie illimitée de l'Etat en faveur de La Poste*.

¹¹⁸ Juhtum N 227/2006; *DHL – Leipzig-Halle lennujaam* (ELT C 48, 2.3.2007, lk 7).

3. EUROOPA KONKURENTSIVÕRGUSTIK JA SISERIIKLIKUD KOHTUD. KOOSTÖÖÜLEVAADE

66. 2006. aasta oli määrusega nr 1/2003 kehtestatud rakendamise süsteemi elluviimise teine täisaasta. Kõnealusel aastal tugevnes koostöö ühelt poolt Euroopa konkurentsivõrgustiku liikmete, st ELi liikmesriikide konkurentsiasutuste ja komisjoni vahel ning teiselt poolt siseriiklike kohtute ja komisjoni vahel.

3.1. Üldine ülevaade

67. Euroopa konkurentsivõrgustiku liikmete koostöö üksikute juhtumite uurimisel on seotud riikide konkurentsiasutuste kahe peamise teavitamiskohustusega: nimelt tuleb komisjoni teavitada menetluse alguses ja enne lõpliku otsuse vastuvõtmist. Komisjoni teavitati umbes 150 uuest riikide konkurentsiasutuste algatatud menetlusest. Komisjon andis väikese osa kaebusi üle nendele riikide konkurentsiasutustele, kes avaldasid soovi jätkata alustatud uurimisi, kusjuures piiratud arvul juhtudel palusid riikide konkurentsiasutused komisjonil pöörata erilist tähelepanu oletatavatele konkurentsiprobleemidele, mille paistis olevat mõju mitmes liikmesriigis.

68. Komisjon on läbi vaadanud või andnud nõu umbes 125 riikide konkurentsiasutuste algatatud menetluse puhul vastavalt ametlikele koostöösätetele või mitteametlikult. Komisjon ei ole seni kasutanud võimalust võtta konkurentsieeskirjade ühetaolise kohaldamise huvides mõnelt siseriiklikult konkurentsiasutuselt tema pädevus, algatades selleks määruse nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 kohase menetluse.

69. Euroopa konkurentsivõrgustiku raames peetava koostöö tugevus ja potentsiaal ulatub määruses nr 1/2003 sätestatud õiguslikest kohustustest kaugemale. Euroopa konkurentsivõrgustik on ELi konkurentsiasutustele ka kasulik platvorm täitetegevuse koordineerimiseks, järjepidevuse eelnevaks tagamiseks ja üldiste poliitikat käsitlevate küsimuste arutamiseks. 2006. aasta jooksul toimus kõnealune töö neljas erinevas foorumis. Esiteks kohtusid konkurentsivõrgustiku peadirektoraadi peadirektor ja kõigi riikide konkurentsiasutuste juhid Euroopa konkurentsivõrgustikuga seotud iga-aastasel kohtumisel, kus kiideti heaks Euroopa konkurentsivõrgustiku leebema kohtlemise näidisprogramm. Teiseks kohtusid riikide konkurentsiasutused ja komisjon regulaarselt plenaaristungitel, kus arutati monopolivastase poliitika üldisi küsimusi. Kolmandaks tegeles kuus töörühma eriküsimustega, nagu näiteks valdkondlikud uurimised või turgu valitseva

seisundi kuritarvitamine. Viisteist Euroopa konkurentsivõrgustiku valdkondlikku alarühma tegelesid konkreetse valdkonnaga¹¹⁹.

3.2. Euroopa Liidu konkurentsieeskirjade kohaldamine ELi liikmesriikide kohtutes

70. Määruse nr 1/2003 artikli 15 lõike 1 kohaselt võivad siseriiklike kohtute kohtunikud taotleda, et komisjon edastaks tema valduses olevat teavet või avaldaks arvamust ELi konkurentsieeskirjade kohaldamisega seotud küsimuste kohta. 2006. aastal esitas komisjon ühe arvamuse Madalmaade kohtule ja ühe Belgia kohtunikule. Aasta lõpus ootas rahuldamist Rootsi kohtuniku taotlus.

71. Määruse nr 1/2003 artikli 15 lõikes 2 on sätestatud, et liikmesriigid peavad edastama komisjonile koopia siseriiklike kohtute kõigist kirjalikest otsustest, mis käsitlevad asutamislepingu artiklite 81 või 82 kohaldamist. 2006. aastal sai komisjon ligikaudu 30 kohtuotsuse koopiad, mis avaldati konkurentsi peadirektoraadi kodulehel ulatuses, mida edastav asutus ei pidanud konfidentsiaalseks.

72. Määruse 1/2003 artikli 15 lõikes 3 on sätestatud, et komisjon võib, kui see on vajalik asutamislepingu artiklite 81 või 82 ühetaoliseks kohaldamiseks, omal algatusel esitada liikmesriikide siseriiklikele kohtutele kirjalikke märkusi ning kõnealuse kohtu loal teha ka suulisi märkusi. 2006. aastal, esmakordselt pärast määruse 1/2003 jõustumist, kasutas komisjon *amicus curiae* võimalust, esitades Cour d'appel de Paris'le märkused mootorsõidukite grupierandi määruse¹²⁰ tõlgendamise kohta.

73. Siseriiklike kohtute kohtunike ELi konkurentsioiguse alane täiendõpe on eeskirjade tulemusliku ja ühetaolise kohaldamise tagamiseks väga oluline. Komisjon on alates 2002. aastast kaasrahastanud igal aastal mitut täiendõppeprogrammi ning ka 2006. aastal kaasrahastas ta 15 täiendõppeprogrammi, milles osalesid kõigi 25 liikmesriigi siseriiklike kohtute kohtunikud.

¹¹⁹ Pangandus, väärtpaberid, kindlustus, toiduained, farmaatsiatooted, vabad elukutsed, tervishoid, keskkond, energeetika, raudteed, meretransport, mootorsõidukid, telekommunikatsioon, meedia ja sport.

¹²⁰ Komisjoni 31. juuli 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1400/2002 asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris (EÜT L 203, 1.8.2002, lk 30).

4. RAHVUSVAHELINE TEGEVUS

74. Vahetult enne Rumeenia ja Bulgaaria ühinemist 2007. aastal jälgis komisjon ühinemissettevalmistusi ning abistas konkurentsieeskirjade täitmisel. Komisjon vaatas läbi riigiabimeetmed, millest Bulgaaria ja Rumeenia teatasid vastavalt ühinemislepingu sätestatud kehtivale abi andmise mehhanismile. Komisjon jätkas Horvaatia, Türgi ja Lääne-Balkani riikide abistamist nende riikide konkurentsieeskirjade kooskõlla viimisel ELi õigusaktidega.

75. Komisjon jätkas tõhusat **kahepoolset** koostööd paljude konkurentsiasutustega, eriti ühenduse peamiste kaubanduspartnerite konkurentsiasutustega. Koostöö konkurentsialaste erikoostöölepingute põhjal Ühendriikide, Kanada ja Jaapaniga hõlmas üksikute juhtumitega seotud kontakte, kooskõlastatud täitetegevust ning parandusmeetmeid käsitlevaid arutelusid. Konkurentsi peadirektoraat pakkus abi konkurentsioiguse väljatöötamisel Hiinas ja Venemaal.

76. **Mitmepoolse** koostöö raames oli konkurentsi peadirektoraadil jätkuvalt juhtiv roll rahvusvahelises konkurentsivõrgustikus, milles ta on juhtrühma liige, kartellide töörühma kaasesistuja ning ühinemiste töörühma, konkurentsipoliitika rakendamist uuriva töörühma ning ühepoolse tegevuse alase töörühma tegevliige. Lisaks jätkas konkurentsi peadirektoraat aktiivset osalemist OECD konkurentsikomitee töös ning sellele kaasa aitamist.

5. INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ

77. Komisjon jätkas koostööd muude ühenduse institutsioonidega ning asutustega.

78. Euroopa Parlament avaldab igal aastal omaalgatusliku aruande komisjoni konkurentsi aastaaruande kohta¹²¹. Komisjon osales ka Euroopa Parlamendis komisjoni poliitiliste algatuste, nagu näiteks riigiabireformi ja rohelise raamatu, mis käsitleb EÜ konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahjude hüvitamist, teemadel peetud aruteludes. Konkurentsi eest vastutav volinik vahetab vastutavate parlamendikomisjonidega regulaarselt seisukohti konkurentsipoliitika küsimustes. Majandus- ja rahanduskomisjonile laekub korrapäraselt avalike jooksvate menetluste loetelu ja teave peamiste poliitiliste algatuste kohta konkurentsi valdkonnas. Komisjon teeb tihedat koostööd ka Euroopa Parlamendi liikmetega, vastates parlamendiliikmete küsimustele (nii suulistele kui ka kirjalikele)¹²² ja petitsioonidele, ning Euroopa ombudsmaniga.

79. Samuti teeb komisjon tihedat koostööd nõukoguga, teavitades teda konkurentsi valdkonna olulistest poliitilistest algatustest nagu riigiabireform, energia ja finantsteenuste sektorite uuringud, ning osaleb nõukogu töörühmades.

80. Lisaks teavitab komisjon Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed tähtsamatest poliitilistest algatustest ja osaleb aruteludes, mida võivad korraldada mõlemad komiteed, näiteks seoses komisjoni konkurentsipoliitika aastaaruannet käsitleva Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aastaaruande vastuvõtmisega.

¹²¹ 2006. aastal käsitleti selles raportöör Lipietzi aruannet komisjoni 2004. aasta konkurentsiaruande kohta.

¹²² 2006. aastal käsitlesid konkurentsipoliitikat (selle aspekte) ligikaudu 551 kirjalikku ja 66 suulist komisjonile esitatud küsimust.

Euroopa Komisjon

2006. aasta konkurentsipoliitika aruanne

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2007 — 34 lk — 16,2 x 22,9 cm

ISBN 978-92-79-06489-0

Konkurentsipoliitika aruande avaldab Euroopa Komisjon igal aastal vastavalt Euroopa Parlamendi 7. juuni 1971. aasta resolutsioonile. Euroopa Liidu tegevuse üldise aruandega seostatuna annab aruanne ülevaate konkurentsipoliitikast möödunud aastal.

ELi trükiste tellimine

Väljaannete talituse trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop <http://bookshop.europa.eu>. Trükised väljastatakse Teie valitud müügiesindusest.

Kõikide müügiesinduste nimekirja tellimiseks saatke kiri faksinumbril (+352) 2929 42758.

Alates 1971. aastast on Euroopa Komisjon esitanud iga-aastase aruande arengusuundadest Euroopa Liidu konkurentsipoliitikas.

2006. aasta aruandes on kirjeldatud järgmist:

- kuidas jätkati konkurentsipoliitika vahendite, (kartellidevastaste, ettevõtjate ühinemist ja riigiabi reguleerivate eeskirjade) arendamist ning üldist kohaldamist;
- kuidas neid ja teisi vahendeid valitud prioriteetsetes majandussektorites, nagu energeetika, finantsteenused, telekommunikatsioon ja infotehnoloogia, kasutati konkurentsipoliitika eesmärkide saavutamiseks;
- koostööd riiklike konkurentsiasutuste ja kohtutega Euroopa Liidus, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikidega;
- konkurentsialast koostööd teiste ELi institutsioonidega.

Seda saab 20 keeles tasuta tellida EU Bookshopist, Europe Directi keskustest, komisjoni esindustest ja delegatsioonidest. Täielik versioon, mis sisaldab nii käesolevat aruannet kui ka üksikasjalikumalt komisjoni talituste töödokument, on müügil EU Bookshopis ning kokulepitud müügiagentide juures inglise-, prantsuse- ja saksa keelsetena:
http://publications.europa.eu/howto/index_en.htm

Mõlemaid väljaandeid saab tasuta alla laadida konkurentsi peadirektoraadi kodulehelt:
<http://ec.europa.eu/competition/publications/>

español • čeština • dansk • Deutsch • **eesti keel** • ελληνικά • English • français • italiano •
latviešu valoda • lietuvių kalba • magyar • Malti • Nederlands • polski • portuguese •
slovenčina • slovenščina • suomi • svenska

Väljaannete talitus
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-79-06489-0

9 789279 064890